

Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/usakead/>

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ZAMAN YÖNETİMİ BECERİLERİ İLE AKADEMİK ERTELEME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

EXAMINING TIME MANAGEMENT SKILLS AND ACADEMIC PROCRASTINATION LEVEL OF UNIVERSITY STUDENTS

Kübra Sarıkaya Aydın*
Seval Koçak**

* Hacettepe Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, kubra1186@yahoo.com.

**Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, sevalkocak85@gmail.com.

Özet: Bu araştırmada üniversitede hazırlık sınıfında okuyan öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ile akademik erteleme davranışı arasındaki ilişki ve zaman yönetimi becerilerine sahip olma düzeylerinin akademik erteleme davranışını yordayıp yordamadığı incelenmiştir. Araştırmaya 2014-2015 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda (YDYO) öğrenim görmekte olan İngilizce Hazırlıktan 479 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 345'i kadın, 134'ü erkektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Alay ve Koçak (2002) tarafından geliştirilen "Zaman Yönetimi Ölçeği" ve Çakıcı (2003) tarafından geliştirilen "Akademik Erteleme Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve yüzdeler gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır; değişkenler arası ilişkilerin incelenmesinde çoklu korelasyon (Pearson Korelasyon Katsayısı), zaman yönetimi becerilere sahip olma düzeyinin akademik erteleme üzerindeki yordayıcılığının test edilmesinde ise hiyerarşik regresyon tekniğinden yararlanılmıştır. Verilerin analizinden elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin zaman yönetim becerileri ile akademik erteleme davranışları arasında negatif yönlü, orta düzeyde, anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkarılmıştır. Hiyerarşik regresyon analizi sonuçlarına göre ise, zaman yönetimine yönelik becerilere ait üç boyutun, akademik erteleme davranışlarındaki toplam varyansın %46'sını açıkladığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zaman yönetimi, Akademik erteleme, Erteleme davranışı.

Abstract: In this study, it is aimed to examine the relation between time management skills and academic procrastination behavior of the students who are studying at School of Foreign Languages Department of Basic English and if students' level of time management skills predict their academic procrastination behavior. 479 students 345 of whom are women (%72) and 134 of whom are men have participated in the study. 'Time Management Questionnaire' adapted by Alay and Koçak (2002) and 'Academic Procrastination Questionnaire' adapted by Çakıcı (2003) are used to analyze the data. Descriptive analyses such as arithmetic mean, standard deviation and percentile value were used to analyze the data collected from the students. Multiple correlation analysis (Pearson Correlation Analysis) was used to determine the relation between the variables. Hierarchical regression was used to find out if the time management practices are predictors of academic procrastination. According to the findings of the study, there is a negative and meaningful relation at an average level between their time management skills and procrastination behavior. The results of the hierarchical regression show that the three factors of time management skills predict %46 of total variation of academic procrastination behavior.

Keywords: Time management, Academic procrastination, Procrastination behavior.

Giriş

Günlük yaşantımız içinde tanık olduğumuz hızlı değişimler, insanların zamana karşı bir yarış halinde olmasını gerekli kılmaktadır. Bu değişim süreci, gerek toplumsal rol ve sorumluluklarımızı devam ettirmede gerekse daha nitelikli bir yaşam sürmemiz adına gereken görevleri yerine getirmede zamanı etkili kullanma konusunu daha önemli bir hale getirmiştir. Üniversite öğrencilerinin akademik çalışmalarını en etkili şekilde devam ettirmeleri, onlardan beklenen görev ve sorumluluklar arasındadır. Ülkeye nitelikli işgücü kazandırma amacı güden üniversitelerin eğitim-öğretim sürecini nitelikli bir şekilde sürdürebilmeleri, öğrencilerin akademik görev ve sorumluluklarını zamanında yerine getirmeleri ile de ilişkili görünmektedir. Bu anlamda öğrencilerin akademik görevlerini etkili bir zaman yönetimi ile sürdürmeleri, mümkün olduğunca erteleme davranışlarından uzak olmaları, bu çalışma kapsamında önemli bir konu olarak değerlendirilmiştir.

Erteleme, her bireyin günlük yaşamda başvurduğu ve genellikle bireyde olumsuz etkiler bırakan bir davranış olarak değerlendirilmektedir. Ertelemenin ne olduğu ile ilgili çeşitli tanımlamalar bulunmaktadır. Bu tanımlamalardan biri, mantıklı veya geçerli bir neden olmaksızın yapılması gereken bir işin daha sonraya bırakılması,

şeklinde ifade edilmektedir (Schowenburg ve Lay, 1995). Solomon ve Rothblum (1984, s. 503-509) erteleme davranışını benzer bir şekilde tanımlamakla beraber, erteleme sonrasında duyulan yüksek kaygıyı da tanımlamalarına eklemişlerdir. Tuckman ve Sexton (1989) ise ertelemeyi, yapılacak bir işi bireyin kendi kontrolünde olarak geciktirmesi ya da tamamen kaçınması eğilimi olarak ele almışlardır. Milgram, Mey-Tal ve Levison (1998), yalnızca yapılması gereken görevlerin değil alınması gereken kararların geciktirilmesini de ertelemenin tanımında yer vermişlerdir.

Literatürde erteleme davranışı bilişsel, davranışsal ve duyuşsal olmak üzere üç boyutta ele alınmaktadır (Solomon ve Rothblum, 1984; Rothblum, Solomon ve Murakami, 1986; Ferrari,1991). Yapılması gereken bir işin bilinçli ve amaçlı bir şekilde geciktirilmesi, erteleme davranışının bilişsel boyutunun olduğuna dikkat çekmektedir. Burada kişinin işe yönelik niyeti ile sergilenen davranış arasında bir tutarsızlık söz konusudur (Ferrari, 1994). Zamana ilişkin tutum, özsaygı, akılcı olmayan inançlar gibi değişkenlerin de erteleme davranışının bilişsel boyutu ile ilintili olduğu ifade edilmektedir (Haycock, McCharty ve Skay 1998). Erteleme davranışı içerisinde olan birey, yapılması gereken işi yapmak yerine daha çok hoşlanacağı etkinliklerle uğraşarak işi geciktirme yoluna gitmektedir. Bu durum ertelemenin davranışsal boyutunu açıklamaktadır ve bu boyut bilişsel boyut ile yakından ilişkili görülmektedir. (Senecal, Koestner ve Vallerand,1995). Duyuşsal boyut ise bireyin yapılması gereken işi kasten geciktirmesi sonucu yaşadığı duygu durumlarını kapsamaktadır. Erteleme davranışı, diğer bir ifade ile yapılması gereken ile yapılan eylem arasındaki tutarsızlık, bireylerin kaygı, pişmanlık, üzüntü, utanç duyma ve sinirlenme gibi duygular yaşamasına neden olmaktadır (Çakıcı, 2003).

Chu ve Choi (2005) erteleme davranışı gösteren bireyleri, pasif erteleyiciler ve aktif erteleyiciler olmak üzere iki gruba ayırmaktadırlar. Buna göre gerçekte bilişsel olarak erteleme davranışı eğilimine sahip olmayan ancak hızlı bir şekilde karar verip uygulamaya geçiremedikleri için görev ve sorumluluklarını ertelemek zorunda kalan bireyler, pasif erteleyiciler olarak tanımlanmaktadır. Aktif erteleyici grubu ise hızlı karar verme ve uygulama konusunda sıkıntı yaşadıkları için değil başka işlerle uğraşmak istedikleri için erteleme yoluna giden bireyler olarak ifade edilmektedir. Literatürde kronik erteleme (kişilik özelliği olarak erteleme) ve durumsal erteleme olmak üzere iki türlü ertelemeden bahsedilmektedir (Lay ve Silverman, 1996 ve Lay ve Brokenshire, 1997). Kronik ertelemeyi, bireyin pek çok alanda sürekli olarak erteleme davranışı sergilemesi olarak açıklanırken; durumsal ertelemeyi belli bir alanda sıkça gösterilen erteleme davranışı olarak açıklamaktadır. Bu çalışmada da ele alınan *akademik erteleme davranışı*, durumsal erteleme altında ele alınan erteleme davranışlarından biri olarak görülmektedir (Ferrari ve Pychyl, 2000).

Akademik erteleme, genel erteleme davranışının eğitim hayatında yaşanması durumu olarak düşünülebilir. Senecal, Julien ve Guay (2003), akademik ertelemeyi 'akademik görevlere başlamayı ya da tamamlamayı mantıklı olmayan gerekçelerle ileri bir tarihe erteleme' olarak tanımlamışlardır. Solomon ve Rothblum (1984) akademik ertelemeyi akademik işlerle ilgili olan ödev ve projelerin yapılması, hazırlanması ve teslim edilmesi ile ilgili aşamaların geciktirilmesi olarak yorumlamışlardır. Yaptıkları araştırmada, öğrencilerin %46'sının genellikle dönem

ödevi yazma, yaklaşık %27'sinin sınavlara hazırlanma, %30,1'inin okuma ödevlerini yapma ve %10,2'sinin ise okulla ilgili genel etkinliklere katılma konularında erteleme davranışı sergilediklerini ortaya koymuşlardır.

Literatür incelendiğinde akademik erteleme davranışını yordayan çeşitli değişkenleri ortaya koymak amaçlı yürütülen birçok araştırma mevcuttur. Bu çalışmaların önemli bir kısmında kişilik özellikleri ile akademik erteleme arasındaki ilişki üzerine odaklanılmıştır. Beş büyük kişilik özelliği (açıklık, sorumluluk, dışa dönüklük, duygusal denge(sizlik) ve uyumluluk) ve akademik erteleme araştırmalarında bu iki değişken arasında anlamlı ilişkilerin olduğuna dair sonuçlara ulaşılmıştır (Schouwenburg ve Lay, 1995; Watson, 2001; Çam, 2013; Karataş ve Bademcioğlu, 2015). Özellikle kişilik özelliklerinin yordayıcılığı üzerine odaklanılan çalışmalarda akademik erteleme ile öz-yeterlik inancı (Kandemir, İlhan, Özpolat ve Palancı 2014; Çelik, 2014), özgüven sahibi olma (Yeşil ve Şahan, 2012), özsaygı (Kandemir, İlhan, Özpolat ve Palancı 2014), stresle başa çıkma (Kandemir, 2014; Kandemir, İlhan, Özpolat ve Palancı 2014; Deniz, Traş ve Aydoğan, 2009), sorumluluk sahibi olma (Bulut, 2015; Çelikkaleli ve Akbay, 2013), kendilik algısı (Çelik 2014), genel yetkinlik inancı (Çelikkaleli ve Akbay, 2013) ve uyumluluk (Deniz, Traş ve Aydoğan, 2009) arasında negatif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir. Yapılan diğer çalışmalarda ise, akademik erteleme davranışı ile düşük benlik saygısı (Balkis ve Duru, 2010; Aydoğan ve Özbay, 2012), kendini sabotaj (Akça, 2012), kendinden şüphe duyma (Duru ve Balkis, 2014), akılcı olmayan inançlar ve olumsuz değerlendirilme korkusu (Çelik 2014), depresyon, kaygı ve stres düzeyleri (Deniz ve Akdoğan, 2014) arasında pozitif yönlü, anlamlı bir ilişkiye rastlandığı görülmüştür.

Erteleme davranışının akademik boyutta ele alındığı çalışmalarda, araştırmacılar tarafından yakından ilişkili olabileceği düşünülen ve çokça üzerinde durulan konulardan biri de akademik başarı olmuştur. Akademik erteleme davranışı, öğrencilerin okuldaki akademik başarılarına etki eden faktörlerden biri olarak düşünülmüştür. Bu hipotezi destekleyici sonuçları olan araştırmalarda akademik erteleme davranışı ile akademik başarı arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya konmuştur (Akkaya, 2007; Balkis, 2009; Balkis, Duru, Buluş ve S. Duru, 2006; Bulut, 2015; Çakıcı, 2003; Çetin, 2009; Rothblum, Solomon & Murakami, 1986; Orpen, 1998). Bu çalışmaların yanı sıra akademik erteleme davranışı ve akademik başarı elde etmede önemli bir faktör olan akademik motivasyon arasındaki ilişki de, üzerinde durulan diğer araştırma konularından birisi olmuştur. Bu çalışmalarda akademik erteleme davranışı ile akademik motivasyon arasında, güçlü ve negatif yönlü bir ilişkinin olduğuna yönelik sonuçlara ulaşılmıştır (Kandemir, 2014; Yeşil ve Şahan, 2012; Kaya ve Kaya 2014; Senecal, Koestner ve Vallerand, 1995).

Akademik erteleme davranışlarına yönelik yapılan tanımlamalara bakıldığında, işlerin bilinçli olarak daha sonraya bırakılması ya da geciktirilmesi üzerinde durulmakta; bu durum, akademik görevlerin yerine getirilmesinde zamanın etkili kullanılmasına yönelik becerilerin var olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir. Başka bir ifade ile öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının, zamanı etkili kullanma becerilerine sahip olmamalarından kaynaklanabileceği düşüncesi, bu çalışmanın çıkış noktası olmuştur.

Zaman yönetimi becerisi ve farklı değişkenlerle ilişkisi, eğitim alanında yapılan güncel araştırma konuları arasındadır. Zaman yönetimi kavramının ortaya çıkışı çok da eskilere dayanmamaktadır. 1950'li ve 1960'lı yıllarda özellikle çalışma hayatında zaman yönetiminin önemi ve zaman yönetimi becerileri kazanmaya yönelik eğitimlerinden bahsedilmeye başlanmıştır (Hafner ve Stock, 2010). Zaman yönetimi kavramının ilk olarak Danimarka'da doğduğu ve yoğun bir iş yaşantısına sahip yöneticilerin zamanı etkili kullanabilmeleri için eğitim aracı olarak geliştirildiği ifade edilmektedir (Güçlü, 2001). Günümüzde ise bu kavram yalnızca yöneticiler değil her birey için kazanılması gereken bir beceri olarak görülmektedir. Bu açıdan zaman yönetimini, kişinin amaçlarına etkili ve verimli bir şekilde ulaşabilmesi için alacağı tedbirler olarak tanımlamak mümkündür (Sezen, 2013).

Etkili zaman yönetimi hem iş hem de özel hayatı birlikte yönetebilmek olarak düşünülmelidir. Yalnızca bireylerin önceliklerini belirlemeleri ve amaçlarına göre zamanlarını kullanmaları önemli görülmektedir (Alay ve Koçak, 2003, s. 329). Bu durumda, öğrencilerin zamanı iyi yönetmeleri demek yalnızca ders çalışma, ödev yapma ve sınavlara hazırlanma gibi okul yaşantıları ile ilgili meselelere ayıracakları zamanı yönetmeleri değil aynı zamanda özel yaşamlarında yapacakları her türlü faaliyeti gerçekleştirmek üzere etkili zaman yönetimi gerçekleştirebilmeleri anlamını taşımaktadır (Çağlıyan ve Göral, 2009, s.177). Bireylerin amaçlarına ulaşmak için yapacakları etkili bir yönetim süreci için gerekli olan planlama, düzenleme ve kontrol, onların başarıya ulaşmalarında önemli faktörler olarak görülmektedir (Erdem ve Kaya, 1998).

Öğrencilerin zaman yönetimi ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde bu araştırmaların çoğunlukla üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerine yönelik olduğu gözlemlenmiştir. Sezen (2013), 'ilahiyat fakültesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerini incelediğinde öğrencilerin bu beceriye ortanın üstünde sahip olduğunu ortaya koymuştur. Türe (2013), hazırlık okulu öğrencilerinin zaman yönetimini ele aldığı araştırmasında öğrencilerin orta düzeyde zaman yönetimi becerisine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çağlıyan ve Göral (2009) da meslek yüksekokulu öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında, öğrencilerin zamanlarını etkin ve verimli kullanmadıklarını ortaya koymuşlardır.

Literatürde öğrencilerin zaman yönetimi becerilerinin farklı değişkenlerle ilişkisinin irdelendiği pek çok araştırmaya da rastlanmaktadır. İlişkilendirilen değişkenlerden en sık karşılaşılanı ise akademik başarı olmuştur. Her ne kadar Yılmaz, Yoncalık ve Bektaş (2010), zaman yönetimi davranışı ve akademik başarı ilişkisi ile ilgili yaptıkları bir araştırmada ikisi arasında anlamlı bir ilişkiye ulaşmasalar da birçok araştırmada bu iki değişken arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır (Tektaş ve Tektaş, 2010; Alay ve Koçak, 2003; Demirtaş ve Özer, 2007; Tanrıoğen ve İşcan, 2009, Başak, Uzun ve Arslan, 2008 ve Güleç, Bağçeli Kahraman ve Onur Sezer, 2013).

Yapılan diğer çalışmalarda, katılımcıların zaman yönetimi becerileri, onların demografik özellikleri açısından ele alınmıştır. Bu bağlamda öne çıkan araştırmaların önemli bir kısmı cinsiyet faktörünü ele almış ve bu araştırmaların birçoğunda kız

öğrencilerin erkek öğrencilere oranla zaman yönetimi becerileri puanının daha yüksek olduğuna işaret etmiştir (Eldeleklioğlu, 2008; Trueman ve Hartley, 1996; Alay ve Koçak, 2003; Demirtaş ve Özer, 2007; Çağlıyan ve Göral, 2009 ve Sugötüren, Mülazımoğlu Ballı ve Gökçe, 2011).

Bu araştırmanın konusunu oluşturan akademik erteleme ve zaman yönetimi becerilerinin arasındaki ilişkiyi irdeleyen araştırmalardan ortaya çıkan sonuçlara göre erteleme eğilimi, özellikle zamanı algılama ve değerlendirme problemi ile ilişkili bulunmaktadır (Lay ve Schouwenburg, 1993). Çalışmalar, erteleme eğilimi yüksek olan bireylerin zamanı daha az etkili kullanabildiklerini göstermiştir (Ferrari, Harriot, Evans, Lecik-Michnamve Wegner, 1997 ve McCown, Petzel ve Rupert, 1987; Vodanovich ve Seib, 1997, Lay ve Schouwenburg, 1993; Balkıs ve ark., 2006 ve Kağan, 2009). Akademik erteleme düzeyi ile düzenli çalışma alışkanlığı arasındaki ilişkinin ele alındığı bir çalışmada ise, bu değişkenler arasında negatif bir ilişki olduğu ifade edilmiştir (Solomon ve Rothblum, 1984). Bu araştırmaların ortak sonucu ise zaman kontrolü, düzenleme ve değerlendirme eğilimi düşük olan bireylerde, akademik erteleme davranışının yüksek olduğu yönündedir.

İncelenen araştırmalardan yola çıkılarak hem zaman yönetimi becerileri hem de akademik erteleme eğilimi/davranışının öğrencilerin akademik başarıları açısından iki önemli faktör olduğunu söylemek mümkündür. Aynı zamanda bu iki değişkenin ele alındığı araştırmalarda da iki değişkenin aralarında anlamlı ilişkilerin olduğu yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Akademik erteleme davranışının genellikle öğrencilerin liseyi bitirip üniversite eğitimine başladıklarında daha sık gözlemlendiğini ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Kachgal, Hanssem ve Nutter, 2001 ve Lee, 2005). Ayrıca, üniversitedeki öğrencilerden yaşı büyük olanların, zaman yönetimi becerilerinin diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu yönünde bulgular da dikkat çekicidir (Sezen, 2013; Başak, Uzun ve Arslan, 2008 ve Trueman ve Hartley 1996). Bu durum, yeni üniversiteye başlamış ve ilk yılında yabancı dil eğitimi alan öğrencilerin zaman yönetimi becerilerinin nasıl olabileceği sorusunu gündeme getirmektedir. Kaldı ki iş yaşamında önemle üzerinde durulan yabancı dil becerileri, yabancı dil hazırlık sınıflarında kazandırılmakta; öğrencilerin bundan sonraki akademik ve iş hayatlarını etkileyebilmektedir.

Bir önceki eğitim kademesi olan liseden yeni mezun olmuş, henüz bölümlerine geçmemiş olan üniversite yabancı dil hazırlık öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ve akademik erteleme davranışları ilişkisini ortaya koymak üzere herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile literatürdeki bu boşluk doldurulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte üniversite öğrencilerinin gerek bundan sonraki lisans ve lisansüstü eğitimlerinde gerekse mezun olduktan sonraki iş yaşamlarında önemli olan yabancı dil bilgisinin, üniversite yabancı dil hazırlık sınıflarında verilmesi, bu çalışmanın önemine yönelik çıkış noktası olmuştur. Bu çalışma ile yabancı dil hazırlık sınıflarında öğrenim gören öğrencilerin zaman yönetimi ve akademik erteleme davranışları incelenerek, öğrencilerin akademik yaşantılarının daha nitelikli hale getirilebilmesi ve başarılarının arttırılması için çeşitli önerilerin geliştirilebileceği öngörülmüştür.

Bu çalışmanın amacı, 2014-2015 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda (YDYO) öğrenim görmekte olan İngilizce Hazırlık öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ve akademik erteleme düzeylerinin belirlenmesi; bu değişkenler arasındaki ilişkilerin ortaya çıkarılmasıdır. Ayrıca bu çalışma ile YDYO İngilizce Hazırlık öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerine sahip olma düzeylerinin akademik erteleme düzeyleri üzerindeki yordayıcılığının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaçla araştırmada şu sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ne düzeydedir?
2. Öğrencilerin akademik erteleme düzeyleri nedir?
3. Öğrencilerin zaman yönetimi becerileri ve akademik erteleme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Öğrencilerin zaman yönetimi becerileri, onların akademik erteleme düzeylerini yordamakta mıdır?
- 5.

Yöntem

Yabancı Diller Yüksekokulu'nda öğrenim gören İngilizce hazırlık öğrencilerinin zaman yönetimi ve akademik erteleme düzeylerinin incelendiği bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Değişkenler arası ilişkiler, nicel analizler kullanılarak çözümlenmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırma, Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda 2014-2015 öğretim yılında öğrenimine devam eden 479 öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışma grubunun Yabancı Diller Yüksekokulu hazırlık sınıflarından seçilmiş olmasının nedeni, bu öğrencilerin farklı bölümleri kazanarak gelen karma bir grubu temsil ediyor olmalarıdır. Bu şekilde çalışma grubunun üniversite sınavında farklı düzeylerde puan almış, farklı özellikteki öğrencilerden oluşturulmasına çalışılmıştır. Araştırmaya katılan bu öğrencilerin 345'i kadın, (%72), 134'ü erkek (%28)'tir.

Veri Toplama Araçları

Zaman Yönetimi Ölçeği

Öğrencilerin zaman yönetim becerilerini ölçmek üzere Alay ve Koçak (2002) tarafından geliştirilen "Zaman Yönetimi Ölçeği" kullanılmıştır. 27 maddeden oluşan ölçek, üç faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçeğin ilk faktörü (Zaman Planlama) 16, ikinci faktörü (Zaman Tutumları) 7, üçüncü faktörü (Zaman Harcattırıcılara Karşı Koyma) ise

4 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin maddelerine ilişkin örnek vermek gerekirse, zaman planlama boyutuna ilişkin maddelerden ikisi: “Çalışmalarınızı bitirmek için kendinize tarih saptar mısınız?” ve “Bir sonraki hafta için ne başarmak istediğiniz net olarak belirgin mi?” şeklindedir. Zaman tutumları boyutuna ilişkin iki madde örneği: “Zamanınızı planlama işinde kendinizi geliştirmeye ihtiyaç duyuyor musunuz?” ve “Genel olarak kendi zamanınızı kendiniz planladığınızı hissediyor musunuz?” olarak verilebilir. Zaman harcattırıcılara karşı koyma boyutuna ilişkin iki madde örneğini ise: “Normal bir okul gününde, okul işlerinden kendi özel işlerinize daha çok zaman harcar mısınız?” ve “Fayda sağlamayan alışkanlıklara veya aktivitelere devam eder misiniz?” şeklinde vermek mümkündür. Ölçeğin geliştirilme sürecinde yapılan geçerlik çalışmasına göre; birinci faktör varyansın %20’sini, ikinci faktör varyansın %9’unu, üçüncü faktör ise varyansın %6’sını, açıklamaktadır. Faktörlerin Cronbach alfa katsayıları sırasıyla, .88, .66, .47 olup, ölçeğin tümüne yönelik güvenilirlik katsayısı .87’dir. Ölçekten alınan ortalamaların artması, zaman yönetimine yönelik becerilerin de arttığı şeklinde yorumlanmaktadır.

Bu çalışmada da elde edilen veriler için ZYÖ’ne ait Cronbach alfa (α) değerleri birinci faktör için $\alpha = .86$; ikinci faktör için $\alpha = .60$; üçüncü faktör için $\alpha = .50$ ve ölçeğin bütünü için ise $\alpha = .84$ olarak elde edilmiştir. Zaman yönetimi ölçeğinin üç faktörlü yapısına yönelik yapı geçerliği ise, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile test edilmiştir. Yapılan DFA sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri; [$\chi^2= 1092.77$; $Sd=320$; $\chi^2/Sd=3.41$; $AGFI= 0.83$; $GFI=0.86$; $NFI=0.90$; $CFI=0.92$; $IFI=0.92$; $RMR=0.08$; $RMSEA=0.07$]. Mevcut araştırmada elde edilen uyum iyiliği sonuçlarına bakılarak ölçeğin geçerli bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akademik Erteleme Ölçeği

Öğrencilerin akademik erteleme düzeylerini belirleyebilmek için, Çakıcı (2003) tarafından geliştirilen “Akademik Erteleme Ölçeği” kullanılmıştır. 19 maddeden oluşan ölçek, iki faktörlü olarak kullanılmıştır. Çakıcı ölçeğin geliştirilmesi sürecinde yaptığı analizlerde, ölçeğin iki ve tek faktörlü olarak kullanılabilirliğini ifade etmiştir. Ölçeğin iki faktörlü yapısında ilk faktörü (Çalışma Zamanını Etkin Kullanma) 12, ikinci faktörü (Erteleme) 7 maddeden oluşmaktadır. Akademik erteleme ölçeğinin çalışma zamanını etkin kullanma boyutuna yönelik iki madde örneği: “Ne zaman dersin başına otursam aklıma yapmam gereken başka işler gelir” ve “Kendime bir ders çalışma programı hazırlamışsam ona uyarım (ters made)” olarak verilebilir. Erteleme boyutuna ilişkin madde örneklerini ise “Önemli derslere çalışmayı bile son güne bırakırım.” ve “Ödevlerimi/projelerimi zamanında yetiştiremem” şeklinde vermek mümkündür. Ölçeğin geliştirilme sürecinde yapılan geçerlik çalışmasına göre; birinci faktör varyansın %41.46’sını, ikinci faktör varyansın %7.76’sını açıklamaktadır. Faktörlerin Cronbach alfa katsayıları sırasıyla, .88, .85 olup, ölçeğin tümüne yönelik güvenilirlik katsayısı .91’dir. Akademik erteleme ölçeğinden alınan ortalamaların artması, öğrencilerin akademik erteleme davranışından uzaklaştığını göstermektedir.

Başka bir ifadeyle, ölçekten alınan yüksek puanlar öğrencilerin akademik erteleme davranışı gösterdiği şeklinde yorumlanmaktadır.

Bu çalışmada ölçek, iki faktörlü olarak kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa (α) değerleri birinci faktör için $\alpha = .88$; ikinci faktör için $\alpha = .80$; ve ölçeğin bütünü için $\alpha = .90$ olarak hesaplanmıştır. Akademik erteleme ölçeğinin iki faktörlü yapısına yönelik yapı geçerliği için yapılan DFA sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerleri; [$\chi^2= 483.11$; Sd=150; $\chi^2/Sd= 3.22$; AGFI=0.84; GFI=0.88; NFI= 0.94; CFI= 0.95; IFI= 0.95; RMR= 0.08; RMSEA= 0.08]. Mevcut araştırmada elde edilen uyum iyiliği sonuçlarına bakılarak ölçeğin geçerli bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmanın verileri 2014-2015 öğretim yılında Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda öğrenimine devam eden hazırlık öğrencilerinden toplanmıştır. Analizlere geçilmeden önce uç değer ve kayıp veri analizleri yapılmış, verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov Smirnov Testi ile test edilmiş, eşvaryanslılıkları kontrol edilmiştir. Verilerin her iki ölçek için de normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş, çok değişkenli analize uygun olduğu görülmüştür. Katılımcılardan toplanan verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma ve yüzdeler gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Değişkenler arası ilişkilerin incelenmesinde çoklu korelasyon (Pearson Korelasyon Katsayısı), zaman yönetimi becerilere sahip olma düzeyinin akademik erteleme üzerindeki yordayıcılığının test edilmesinde ise hiyerarşik regresyon kullanılmıştır. Regresyon modelinin her basamağında, zaman yönetimi becerilerine ait faktörler teker teker girilmiştir. Analizlerde SPSS 20.0 sürümü kullanılmıştır. Korelasyon katsayısının mutlak değeri olarak 0.70-1.00 arasında olması *yüksek*; 0.70-0.30 arasında olması *orta*, 0.30-0.00 arasında olması ise *düşük* düzeyde bir ilişki olduğu şeklinde yorumlanmıştır (Büyüköztürk, 2007: 32). Aritmetik ortalamaların yorumlanmasında ise, 1.00-1.79 arası puanlar çok düşük, 1.80-2.59 arası puanlar düşük, 2.60-3.39 arası puanlar orta, 3.40-4.19 arası puanlar oldukça yüksek, 4.20-5.00 arası puanlar ise çok yüksek düzey şeklinde yorumlanmıştır.

Bulgular

Betimsel İstatistikler ve Değişkenler Arası İlişkilere Yönelik Bulgular

Öğrencilerin zaman yönetimi becerileri (üç boyut: zaman planlama, zaman tutumları ve zaman harcattırcılara karşı koyma) ve akademik erteleme (iki boyut: çalışma zamanını etkin kullanamama, çalışmayı erteleme) düzeylerine yönelik aritmetik ortalama, standart sapma ve değişkenler arası korelasyon katsayıları, Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo1. Değişkenlere Yönelik Ortalama, Standart Sapma Ve Korelasyon Katsayıları.

	1	2	3	4	5	6	7
1 Zaman Yönetimi (Genel)	-						
2 Akademik Erteleme (Genel)	.615*	-					
3 Zaman Planlama	.921*	.482*	-				
4 Zaman Tutumları	.610*	.431*	.315*	-			
5 Zaman Harcattırcılara Karşı Koyma	.426*	.502*	.196*	.227*	-		
6 Çalış. Zam Etkin Kullanamama	-.550*	.956*	-.406*	-.425*	-.486*	-	
7 Çalışmayı Erteleme	-.572*	.807*	-.500*	-.321*	-.393*	.597*	-
Ortalama	3.04	2.89	2.88	3.21	3.39	2.97	2.77
Standart Sapma	0,50	0,72	0,66	0,61	0,68	0,84	0.71

N=479, *p<.001

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğrencilerin zaman yönetim becerilerine yönelik ortalamaları 3.04 (SS = 0.50) iken, akademik erteleme ölçeğinden elde edilen ortalama puan 2.89’dur (SS=0.72). Zaman yönetim becerilerinin boyutlarına bakıldığında, en düşük ortalamanın zaman planlama boyutuna ait olduğu (Ort=2.88, SS = 0.66); en yüksek ortalamanın ise zaman harcattırcılara karşı koyma boyutuna (Ort=3.39, SS=0.68) ait olduğu görülmüştür. Akademik erteleme düzeylerine bakıldığında ise çalışma zamanını etkin kullanamama boyutuna ait ortalamanın 2.97 (SS=0.84); çalışmayı erteleme boyutuna ait ortalamanın ise 2.77 (SS=0.71) olduğu belirlenmiştir.

Tablodaki korelasyon katsayılarına bakıldığında “zaman yönetimi ve boyutları” ile “akademik erteleme ve boyutları” arasında negatif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin zaman yönetim becerileri ile akademik erteleme davranışları arasında negatif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir [($r_{1 \times 2} = -.615$; $p < .001$)]. Öğrencilerin zaman planlama becerileri ile akademik erteleme düzeyleri arasında [($r_{3 \times 2} = -.482$; $p < .001$)], zaman tutumları ile akademik erteleme düzeyleri arasında [($r_{4 \times 2} = -.431$; $p < .001$)] ve zaman harcattırcılara karşı koyma düzeyleri ile akademik erteleme düzeyleri arasında [($r_{5 \times 2} = -.502$; $p < .001$)] negatif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişkiler bulunduğu görülmüştür. En güçlü ilişkinin ise zaman harcattırcılara karşı koyma ile akademik erteleme düzeyleri arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Korelasyon katsayılarına

başka bir açıdan bakıldığında zaman yönetimi (genel) ile akademik ertelemeye ait boyutlar (çalışma zamanını etkin kullanamama ve erteleme) arasında da negatif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir $[(r_{6 \times 1} = -.550; p < .001)] [(r_{7 \times 1} = -.572; p < .001)]$. Bu katsayılara göre ise en güçlü negatif ilişkinin, zaman yönetimi becerileri ile erteleme boyutu arasında olduğunu söylemek mümkündür.

Zaman Yönetiminin Akademik Erteleme Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Bulgular

Zaman yönetimi becerilerine ait boyutların, akademik erteleme üzerindeki yordayıcılığının test edilmesi için ilgili boyutlar modele teker teker eklenmiştir. Bu değişkenlere ilişkin hiyerarşik regresyon sonuçları Tablo 2’de sunulmaktadır.

Tablo 2. Zaman Yönetiminin Akademik Ertelemeyi Ne Kadar Yordadığına İlişkin Hiyerarşik Regresyon Sonuçları.

Yordayıcı	Akademik Erteleme					
	Model 1		Model 2		Model 3	
Değişkenler	β	t	β	T	B	t
<i>Model 1</i>						
ZamanPlanlama	-,482	12,019	-,385	-9,652	-,332	-9,210
<i>Model 2</i>						
Zaman Tutumu			-,310	-7,783	-,240	-6,618
<i>Model 3</i>						
ZamanHarcattırıcı					-,382	10,898
R ²	.232		.319		.455	
R ² Fark	.232		.087		.136	
F	144,461*		111,544*		132,354*	

*p<.001

Tablo 2’de görüldüğü gibi regresyon analizinin uygulanan her adımında açıklanan varyans oranının arttığı ve regresyon katsayı değerlerinin anlamlı çıktığı görülmüştür $[F=44.231, p<.001, R^2=.455]$. Model 1’de zaman planlama becerilerinin akademik erteleme düzeyi üzerindeki varyansın %23’ünü açıkladığı $(R^2=.206, p<0.001)$ sonucuna ulaşılmıştır. Modele zaman tutumu boyutu eklendiğinde (Model 2), açıklanan varyansın anlamlı bir şekilde arttığı ancak bu boyutun en düşük yordayıcılığa sahip olduğu $(\Delta R^2=.087, p<0.001)$, tek başına akademik erteleme üzerindeki varyansın %9’unu açıkladığı tespit edilmiştir. Model 3’te ise zaman harcattırıcılara karşı koymaya yönelik becerilerin akademik ertelemeyi anlamlı bir şekilde yordadığı ve tek başına varyansın %14’ünü açıkladığı $(\Delta R^2=.136, p<0.001)$

görülmüştür. Hiyerarşik regresyon sonucu genel olarak değerlendirildiğinde zaman yönetimine yönelik becerilerin üç boyutu, akademik erteleme davranışlarındaki toplam varyansın %46'sını açıkladığı sonucuna varılmıştır.

Tartışma

Bu çalışmada yabancı dil hazırlık sınıflarında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik erteleme davranışları betimlenmiş, bu değişkenler arasındaki ilişkiler ortaya çıkarılmış, zaman yönetimi becerilerinin akademik erteleme davranışları üzerindeki yordayıcılık düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada ilk olarak zaman yönetimi becerilerine sahip olma düzeyleri ile akademik erteleme düzeyleri betimlenmiştir. Buna göre öğrencilerin zaman yönetim becerilerine yönelik aritmetik ortalama (3.04) ile akademik erteleme davranışlarına ait ortalamanın (2.89) orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmanın zaman yönetimi becerilerine ait bulguları ile Türe'nin (2013) hazırlık öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin konu alındığı çalışma bulguları birbirini destekler niteliktedir. Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi üzerine yapılmış araştırmalardan bazıları (Sezen, 2013 ve Tanrıöğen ve İşcan 2009), öğrencilerin zaman yönetimi becerilerinin ortalamanın üstünde çıktığını ortaya koymakla beraber bu araştırmanın bulgularını destekleyen, öğrencilerin orta düzeyde beceriye sahip olduğunu ileri süren araştırmalar da bulunmaktadır (Çağlayan ve Göral 2009).

Zaman yönetim becerilerine ait boyutların puanlarına bakıldığında, öğrencilerin en çok *zamanı planlama* konusunda sorun yaşadıkları, *zaman harcattırıcılara karşı koyma* konusunda ise zaman yönetiminin diğer boyutlarına göre daha iyi oldukları ortaya çıkmıştır. Akademik erteleme davranışlarına ait boyutlara bakıldığında ise öğrencilerin daha çok, *çalışma için ayrılan zamanı etkili kullanamama* konusunda yaşadıkları, çalışmayı bilinçli bir şekilde *ertelemeye* yönelik davranışlarının diğer boyuta göre daha az görüldüğü ortaya çıkarılmıştır. Bu durum öğrencilerin liseden yeni mezun olmaları, zaman harcattırıcılara karşı koymalarına rağmen yeni bir öğrenim sürecine geçişte yaşadıkları sorunlardan dolayı zamanı etkili planlayamamalarının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Yapılan bazı çalışmalar, bu durumu destekler niteliktedir. Her ne kadar Sugötüren, Mülazımoğlu Ballı ve Gökçe, 2011 araştırmasında 1. sınıf öğrencilerinin zamanı daha dikkatli kullandıkları sonucuna ulaşsa da Çağlayan ve Göral (2009) ve Tanrıöğen ve İşcan (2009) sınıf kademesinin artması ile zaman yönetimi becerisinin de arttığını ileri sürmektedirler. Üniversite öğrencilerinden yaşı büyük olanlarının zaman yönetimi becerilerinin yaşı küçük olanlarına göre daha yüksek olduğunu (Başak, Uzun ve Arslan, 2008 ve Trueman ve Hartley 1996) ve akademik erteleme davranışının daha düşük olduğunu (Tufan ve Gök, 2009 ve Çelikkaleli ve Akbay, 2013) ortaya koyan çalışmalar bu çıkarımı destekler niteliktedir.

Araştırmada ele alınan bir diğer soru, zaman yönetimi ve akademik erteleme arasındaki ilişkilerin ortaya çıkarılmasına yöneliktir. Buna göre öğrencilerin zaman

yönetim becerileri ile akademik erteleme davranışları arasında negatif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkarılmıştır. Dolayısıyla, öğrencilerin zaman yönetim becerileri arttıkça, akademik erteleme davranışlarına yönelik eğilimin düştüğünü söylemek mümkün görünmektedir. Bu durum öğrencilerin, yeni ve önemli bir eğitim kademesi olan üniversiteye geçişte çeşitli adaptasyon sorunları yaşayabileceği, şehir değiştiren ve belki de ailesinin yanından ilk defa ayrılmış olan öğrencilerin bulunduğu şehir alışma sürecinin zaman alıcı yeni sorumluluk ve işler yüklediği dolayısıyla da öğrencilerin akademik çalışmalarına gereken zamanı ayıramadıkları şeklinde yorumlanabilir. Sezen (2013) çalışmasında hazırlık sınıfı öğrencilerini de ele almış ve zamanı planlama konusunda en düşük ortalama bu öğrenci grubuna ait çıkmıştır ve bu sonuç bu çalışmanın sonucunu desteklemektedir.

Değişkenlerin boyutları arasındaki ilişkilere bakıldığında *genel akademik erteleme* ile en yüksek negatif yönlü anlamlı ilişkinin zaman yönetim becerilerinden *zaman harcattırıcılara karşı koyma* boyutu arasında olduğu görülmüştür. Bu durum öğrencilerin akademik erteleme eğilimlerinin en çok öğrencilerin eğlence, internet ve diğer zaman harcattırıcılara karşı koyabilme düzeyleri ile ilişkili olduğunu göstermiştir. Bunun nedeni, o yaşlardaki öğrencilerin internet veya eğlendirici etkinliklerden vazgeçememesi olarak değerlendirilebilir. Bunun yanında genel *zaman yönetimi becerileri* ile en yüksek negatif yönlü anlamlı ilişkinin akademik erteleme davranışlarından *çalışmayı erteleme* boyutu arasında olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin zaman yönetimine ilişkin beceri düzeylerinin azaldıkça, ödev yapmayı erteleme veya akademik görevleri zamanında hatta hiç yerine getirmeme eğiliminin arttığını şeklinde yorumlanabilir. Solomon ve Rothblum (1984) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin erteleme davranışlarının daha çok dönem ödevi yazma, sınavlara hazırlanma ve okuma görevini yerine getirme konularında olduğunu ileri sürmektedir.

Araştırmada son olarak zaman yönetim becerilerinin akademik erteleme düzeyi üzerindeki yordayıcılık gücü ortaya çıkarılmıştır. Buna göre zaman yönetim becerilerine ait tüm boyutların, akademik erteleme davranışlarının anlamlı birer yordayıcısı oldukları ortaya çıkarılmıştır. Kağan'ın (2009) akademik erteleme ile ilişkili olduğunu düşündüğü değişkenler üzerinde yaptığı araştırmasında, zaman yönetimi değişkeninin akademik ertelemeyi genel ertelemeden sonra yordayan en güçlü etken olduğunu ortaya koymuştur. Benzer bir şekilde Balkıs ve arkadaşları da (2006) erteleme ile ilişkili olan çeşitli etkenler üzerinde yoğunlaşmışlardır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerden motivasyonu yüksek olan ve zaman yönetimi becerilerine sahip olanlarının daha az erteleme eğilimi göstermektedir. Boyutlara bakıldığında ise en büyük yordayıcılığın *zaman planlama* becerilerine ait olduğu, bunu sırasıyla *zaman harcattırıcılara karşı koyma* ve *zaman tutumları* boyutlarının izlediği görülmüştür. Bu durum öğrencilerin akademik erteleme davranışlarından kaçınma üzerindeki en büyük belirleyicinin, zamanı planlama değişkeni olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir. Başka bir ifadeyle zaman yönetimini konusunda zamanı planlama davranışının, akademik erteleme üzerinde en önemli belirleyici olduğu düşünülebilir. Aynı yorumu *zaman harcattırıcılara karşı koyabilme* boyutu ile yapmak da mümkün görünmektedir. Kaldı ki yapılan bazı çalışmalar üniversite

öğrencilerinin internet, televizyon, radyo ve gereksiz sohbetler gibi zaman harcattırıcıların, öğrencilerin büyük bir zamanını aldığını göstermektedir (Erdem, Pirinççi ve Dikmetaş, 2005). Köse, Çakır ve Akduran'ın (2012) internet bağımlılığının kişilik özellikleri ve zaman yönetimi ile ilişkisi üzerine yaptıkları çalışmalarında internet bağımlılığı ve zaman yönetimi arasında negatif yönde anlamlı ilişkinin olduğu sonucuna varmışlardır. Bu durum zaman harcattırıcılara karşı koyabilmenin akademik başarı elde etmedeki önemini gösterir niteliktedir.

Sonuç ve Öneriler

Yabancı dil hazırlık sınıflarında öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik erteleme davranışlarının betimlendiği, arasındaki ilişkilerin tanımlandığı bu çalışmada, öğrencilerin hem zaman yönetimi becerilerinin hem de akademik erteleme davranışlarının orta düzeyde olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bu iki değişken arasında anlamlı negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiş, zaman yönetimine becerilerine yönelik zamanı planlama, zaman tutumları ve zaman harcattırıcılar karşı koyabilme davranışlarının, akademik erteleme eğilimini anlamlı bir şekilde yordadığı ortaya çıkarılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilere bakıldığında en büyük ilişkinin zaman yönetim becerilerinden biri olan “zaman harcattırıcılara karşı koyma” ile akademik erteleme arasında olduğu ortaya çıkarılmıştır. Akademik erteleme davranışı üzerinde en büyük yordayıcılığın ise yine zaman yönetim becerilerinden biri olan “zaman planlama” olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada zaman yönetimi becerilerinde en düşük ortalamanın, zamanın planlamasına yönelik becerilere ait olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bu nedenle öğrencilere zaman planlamanın önemi, zaman planlama sürecinin aşamaları ve nasıl uygulanabileceği hakkında seminerler düzenlenebilir. Bunun yanında akademik ertelemenin uzun vadedeki olumsuz sonuçlarına ve akademik ve özel yaşantı arasında uygun bir denge yakalamanın önemine yönelik konuları içeren üniversite içi etkinlikler düzenlenebilir. Öğrenciler yabancı dil hazırlık eğitimlerine başlamadan önce, akademik çalışmalarını nasıl bir zaman planlaması dâhilinde gerçekleştirebilecekleri yönünde bilgilendirilebilir. Bunun için ise, öğrenci oryantasyon programları içine bu konuda yapılacak etkinlikler eklenebilir. En yüksek ilişkinin, zaman harcattırıcılara karşı koymaya yönelik beceriler ile akademik erteleme arasında olduğu düşünüldüğünde, öğrencilerin zamanlarını boş yere kullanmamalarına, eğlence ve internet kullanımı konusunda abartılı olmamalarına ve bu konuda bilinçlendirilmelerine yönelik etkinlikler düzenlenebilir. Öğrencilere zaman yönetimi ve akademik erteleme konusunda ihtiyaç duyabilecekleri rehberlik hizmetinin verilmesi yönünde çalışmalar yapılabilir.

Bu çalışma üniversiteye yeni başlayan yabancı dil hazırlık öğrencileri ile yürütülmüştür. Üniversitelerin farklı sınıflarında öğrenimine devam eden öğrencilerin zaman yönetimi ve akademik erteleme düzeyleri belirlenerek bu gruplar arasında karşılaştırmalar yapılabilir. Bunun yanında nitel çalışmalar yürütülerek akademik erteleme davranışlarının altında yatan nedenler ortaya çıkarılabilir.

Kaynakça

- Akça, F. (2012). An investigation into the self-handicapping behaviors of undergraduates in terms of academic procrastination, the locus of control and academic success. *Journal of Education and Learning*, 1(2), 288.
- Akkaya, E. (2007). Academic procrastination among faculty of education students: the role of gender, age, academic achievement, perfectionism and depression. *Unpublished PhD thesis*. METU, Ankara.
- Alay, S., & Koçak, S. (2002). Zaman yönetimi anketi: Geçerlik ve güvenilirlik. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 9-13.
- Alay, S., & Koçak, S. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 9(3), 326-335.
- Aydoğan, D., & Özbay, Y. (2012). Akademik erteleme davranışının benlik saygısı, durumluluk kaygı, öz-yeterlilik açısından açıklanabilirliğinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(3), 1-10.
- Balkıs, M., & Duru, E. (2009). Prevalence of academic procrastination behavior among preservice teachers, and its relationships with demographics and individual preferences. *Journal of Theory and Practice in Education*, 5(1), 18-32.
- Balkıs, M., & Duru, E. (2010). Akademik erteleme eğilimi, akademik başarı ilişkisinde genel ve performans benlik saygısının rolü. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(27), 159-170.
- Balkıs, M., Duru, E., Buluş, M., & Duru, S. (2006). Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme eğiliminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 7(2), 57-73.
- Başak, T., Uzun, Ş., & Arslan, F. (2008). Hemşirelik yüksek okulu öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 7(5), 429-434.
- Bulut, R. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(39), 595-603.
- Büyükoztürk, Ş. (2002). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Pegem, Ankara.

- Chun Chu, A. H., & Choi, J. N. (2005). Rethinking procrastination: Positive effects of "active" procrastination behavior on attitudes and performance. *The Journal of social psychology, 145*(3), 245-264.
- Çağlıyan, V., & Güral, R. (2009). Zaman yönetimi becerileri: Meslek yüksekokulu öğrencileri üzerine bir değerlendirme. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2009*(2), 174-189.
- Çakıcı, D. Ç. (2003). Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi. *Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*
- Çam, Z. (2013). Ergenlerde genel ve akademik erteleme davranışının yordayıcısı olarak beş büyük kişilik özelliği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2*(2), 89-96.
- Çelik, Ç. B (2014). Akademik Erteleme Davranışının Bazı Kişisel ve Psikolojik Değişkenlere Göre Açıklanması Explanation of Academic Procrastianation by Some Personal and Psychological Variables.
- Çelikkaleli, Ö., & Akbay, S. E. (2013). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışı, genel yetkinlik inancı ve sorumluluklarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(2).
- Çetin, Ş. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*, 1-7.
- Demirtaş, H., & Özer, N. (2007). Öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile akademik başarısı arasındaki ilişkisi. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 2*(1), 34-47.
- Deniz, M. E., & Akdoğan, A. (2014). Farklı depresyon anksiyete stres düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinin akademik erteleme davranışlarının incelenmesi. *PSİDE Psikolojik Danışma ve Eğitim Dergisi, 1*(1).
- Deniz, M. E., Traş, Z., & Aydoğan, D. (2009). Akademik erteleme ve denetim odağının duygusal zekâ açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 9*(2), 607-632.
- Duru, E., & Balkıs, M. (2014). Kendinden Şüphe Duyma, Benlik Saygısı ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkilerde Akademik Erteleme Eğiliminin Rolü. *Eğitim ve Bilim, 39*(173).

- Eldeleklioğlu, J. (2008). Ergenlerin zaman yönetimi becerilerinin kaygı, yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 7(3).
- Erdem, R., & Kaya, S. (1998). Zaman yönetimi. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 7(2), 99-120.
- Erdem, R., Pirinççi, E., & Dikmetaş, E. (2005). Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi davranışları ve bu davranışların akademik başarı ile ilişkisi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(7), 167-177.
- Ferrari, J. R. (1991). Compulsive procrastination: Some self-reported characteristics. *Psychological reports*, 68(2), 455-458.
- Ferrari, J. R. (1994). Dysfunctional procrastination and its relationship with self esteem, interpersonal dependency, and self-defeating behaviors. *Personality and Individual Differences*, 17(5), 673-679.
- Ferrari, J. R., & Pychyl, T. A. (Eds.). (2000). *Procastination: Current Issues and New Directions*. Select Press.
- Ferrari, J. R., Harriott, J. S., Evans, L., Lecik-Michna, D. M., & Wenger, J. M. (1997). Exploring the time preferences of procrastinators: Night or day, which is the one?. *European Journal of Personality*, 11(3), 187-196.
- Güçlü, N. (2001). Zaman yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(25), 87-106.
- Güleç, S., Kahraman, P. B., & Sezer, G. O. (2013). Öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile sınav kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin akademik başarılarına göre incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2).
- Häfner, A., & Stock, A. (2010). Time management training and perceived control of time at work. *The journal of psychology*, 144(5), 429-447.
- Haycock, L. A., McCarthy, P., & Skay, C. L. (1998). Procrastination in college students: The role of self-efficacy and anxiety. *Journal of Counseling and Development: JCD*, 76(3), 317.
- Kachgal, M. M., Hansen, L. S., & Nutter, K. J. (2001). Academic procrastination prevention/intervention: Strategies and recommendations. *Journal of Developmental Education*, 25(1), 14.

- Kagan, M. (2009). Determining the variables which explain the behavior of academic procrastination in university students. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 113.
- Kandemir, M. (2014). Predictors of academic procrastination: coping with stress, internet addiction and academic motivation. *World Applied Sciences Journal*, 32(5), 930-938.
- Kandemir, M., İlhan, T., Özpolat, A. R., & Palancı, M. (2014). Analysis of academic self-efficacy, self-esteem and coping with stress skills predictive power on academic procrastination. *Educational Research and Reviews*, 9(5), 146.
- Karataş, H. & Bademcioğlu, M. (2015). The explanation of the academic procrastination behavior of pre-service teachers with five factor personality traits. *Educational Research Association The International Journal*, 6(2), 11-25.
- Kaya, S. & Kaya, Ç. (2014). Pre-service teachers' academic motivation and coping strategies as the predictors of their academic procrastination. *Journal of Teacher Education and Educators*, 3(1), 7-24.
- Köse, D., Çakır, N. ve Akduran, F. (2012). Hemşirelik öğrencilerinde internet bağımlılığının kişilik özellikleri ve zaman yönetimi ile ilişkisi. *Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 16(3), 227-233.
- Lay, C. H., & Schouwenburg, H. C. (1993). Trait procrastination, time management, and academic behavior. *Journal of social Behavior and personality*, 8(4), 647.
- Lay, C., & Silverman, S. (1996). Trait procrastination, anxiety, and dilatory behavior. *Personality and Individual Differences*, 21(1), 61-67.
- Lay, C. H., & Brokenshire, R. (1997). Conscientiousness, procrastination, and person task characteristics in job searching by unemployed adults. *Current Psychology*, 16(1), 83-96.
- Lee, E. (2005). The relationship of motivation and flow experience to academic procrastination in university students. *The Journal of Genetic Psychology*, 166(1), 5-15.
- McCown, W., Petzel, T., & Rupert, P. (1987). An experimental study of some hypothesized behaviors and personality variables of college student procrastinators. *Personality and Individual Differences*, 8(6), 781-786.

- Milgram, N. N., Mey-Tal, G., & Levison, Y. (1998). Procrastination, generalized or specific, in college students and their parents. *Personality and Individual Differences, 25*(2), 297-316.
- Orpen, C. (1998). The causes and consequences of academic procrastination: A research note. *Westminster Studies in Education, 21*(1), 73-75.
- Rothblum, E. D., Solomon, L. J., & Murakami, J. (1986). Affective, cognitive, and behavioral differences between high and low procrastinators. *Journal of counseling psychology, 33*(4), 387.
- Schouwenburg, H. C., & Lay, C. H. (1995). Trait procrastination and the big-five factors of personality. *Personality and Individual Differences, 18*(4), 481-490.
- Senécal, C., Koestner, R., & Vallerand, R. J. (1995). Self-regulation and academic procrastination. *The Journal of Social Psychology, 135*(5), 607-619.
- Senécal, C., Julien, E., & Guay, F. (2003). Role conflict and academic procrastination: A self-determination perspective. *European journal of social psychology, 33*(1), 135-145.
- Sezen, A. (2013). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi, 38*.
- Solomon, L. J., & Rothblum, E. D. (1984). Academic procrastination: Frequency and cognitive-behavioral correlates. *Journal of counseling psychology, 31*(4), 503.
- Sugötüren, M., Mülazımoğlu Ballı, Ö. & Gökçe, H. (2011). Spor bilimleri ve teknolojisi yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin zaman yönetimi davranışları. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 9*(3), 91-96.
- Tanrıoğan, A., & Işcan, S. (2009). Time management skills of Pamukkale University students and their effects on academic achievement. *Eurasian Journal of Educational Research, 35*, 93-108.
- Tektas, M., & Tektas, N. (2010). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin zaman yönetimi ve akademik başarıları arasındaki ilişki/The relationship between vocational school student's academic success and time management. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (23)*, 221.
- Trueman, M., & Hartley, J. (1996). A comparison between the time-management skills and academic performance of mature and traditional-entry university students. *Higher education, 32*(2), 199-215.

- Tuckman, B., & Sexton, T. (1989, April). Effects of relative feedback in overcoming procrastination on academic tasks. In *meeting of the American Psychological Association, New Orleans, LA*.
- Tufan, E., & Gök, M. (2009). Müzik öğretmeni adaylarının genel ve akademik erteleme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, 8. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 23-25.
- Türe, G. (2013). Hazırlık okulu öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile stres yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin araştırılması: Yeditepe Üniversitesi örneği. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.
- Vodanovich, S. J., & Seib, H. M. (1997). Relationship between time structure and procrastination. *Psychological Reports, 80(1)*, 211-215.
- Watson, D. C. (2001). Procrastination and the five-factor model: A facet level analysis. *Personality and Individual Differences, 30(1)*, 149-158.
- Yeşil, R., & Şahan, E. (2012). Öğretmen adaylarının akademik işlerini erteleme nedenleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Yılmaz, İ., Yoncalık, O., & Bektaş, F. (2010). Zaman yönetimi davranışı ile akademik başarı arasındaki ilişki. *E-Journal of New World Sciences Academy, 5(3)*, 187-194.

Extended Abstract

Introduction

It seems important for students to carry out their academic duties and fulfill them on time in order to be qualified in their academic and work life. Procrastination is described as a behavior which is applied by all people in their daily lives in spite of the negative effects on people. It is also defined as the act of postponing a duty on the verge of doing it afterwards despite not having any good and logical reasons to do so. Accordingly, academic procrastination is a kind of procrastination that people put off starting or finishing their duties irrationally. It is thought that students' behavior of academic procrastination may stem from their lack of time management skills. It is possible to say time management means taking precautions in order to be able to reach the target goals effectively and efficiently and managing the time effectively within the framework of a plan. The aim of this study is to determine the time management skills and the academic procrastination levels of the students who are studying at Hacettepe University School of Foreign Languages Department of Basic English in 2014-2015 academic year and to examine the relation between these variables. In addition, it is aimed to find out if the students' level of time management is a predictor of their academic procrastination levels.

Within this general aim, the following questions are tried to be answered:

1. What is the level of the students' time management level?
2. What is the level of the students' academic procrastination level?
3. Is there a meaningful relation between their time management and academic procrastination practices?
4. Is their time management skill a predictor of their academic procrastination?

Method

479 students studying at Hacettepe University School of Foreign Languages in 2014-2015 academic year have taken places in this study. 345 of them (72%) are women and 134 of them (28%) are men. 'Time Management Questionnaire' which was adapted by Alay & Koçak (2002) is used to assess the students' time management practices and 'Academic Procrastination Questionnaire' which was adapted by Çakıcı (2003) is used to assess the students' academic procrastination level. Descriptive analyses such as arithmetic mean, standard deviation and percentile value were used to analyze the data collected from the students. Multiple correlation analysis was used to determine the relation between the variables. Hierarchical regression was used to find out if the time management practices are predictors of academic procrastination.

Results

In this study, firstly, the students' time management level and academic procrastination level have been identified. The finding of the analyses related to this aim showed that the mean of time management is at an average level (3.04) and the mean of academic procrastination is at an average level as well (2.89).

Another goal of the study was to determine the relation between time management and academic procrastination. The finding of the analysis showed that there is a negative and meaningful relation between the variables.

The last goal was to find out whether the time management level is a predictor of academic procrastination or not. According to the findings all factors of time management factors predict academic procrastination behaviors meaningfully. Actually, three factors of time management predict 46% of the total variation of academic procrastination.